

MINISTARSTVO RADA I MIROVINSKOGA SUSTAVA

2154

Na temelju članka 18. stavka 6. Zakona o zaštiti na radu (»Narodne novine«, broj 71/2014) ministar nadležan za rad donosi

PRAVILNIK O IZRADI PROCJENE RIZIKA

Članak 1.

- (1) Ovim Pravilnikom se propisuju uvjeti, način i metoda izrade procjene rizika, obvezni sadržaji obuhvaćeni procjenom i podaci na kojima se procjena rizika temelji te klasifikaciju opasnosti, štetnosti i napora na radu i u vezi s radom.
- (2) Ovaj pravilnik propisuje minimalne zahtjeve koje je potrebno ispuniti kod procjenjivanja rizika ali ne utječe na primjenu drugih priznatih načina i metoda procjene rizika nakon što su ispunjeni propisani minimalni zahtjevi.
- (3) Procjena rizika je postupak koji provodi poslodavac za sve poslove.
- (4) Izrazi koji se koriste u ovom Pravilniku, a imaju rodno značenje, koriste se neutralno i odnose se jednako na muški i ženski rod.

Članak 2.

Procjena rizika je postupak kojim se utvrđuje razina opasnosti, štetnosti i napora u smislu nastanka ozljede na radu, profesionalne bolesti, bolesti u svezi s radom te poremećaja u procesu rada koji bi mogao izazvati štetne posljedice za sigurnost i zdravlje radnika.

Članak 3.

- (1) Procjenu rizika mogu izrađivati osobe ovlaštene za izradu procjene rizika.
- (2) Procjenu rizika za vlastite potrebe može izrađivati poslodavac.

Članak 4.

- (1) Poslodavac je obavezan imati izrađenu procjenu rizika za sve poslove koje za njega obavljaju radnici i osobe na radu.
- (2) Procjena rizika mora odgovarati postojećim opasnostima, štetnostima odnosno naporima.

Članak 5.

Postupak procjenjivanja rizika iz članka 2. ovoga Pravilnika se sastoji od:

- 1) prikupljanja podataka na mjestu rada,

2) analize i procjene prikupljenih podataka što uključuje:

- utvrđivanje opasnosti, štetnosti i napora,
- procjenjivanje opasnosti, štetnosti i napora,
- utvrđivanje mjera za uklanjanje odnosno smanjivanje opasnosti, štetnosti odnosno napora, i

3) plana mjera za uklanjanje odnosno smanjivanje razine opasnosti, štetnosti i napora koji mora sadržavati:

- rokove,
- ovlaštenike odgovorne za provedbu mjera te
- način kontrole nad provedbom mjera.

4) dokumentiranja procjene rizika.

Članak 6.

Prikupljanje podataka uključuje:

- 1) poslove koji se obavljaju na mjestu rada,
- 2) broj radnika koji obavljaju iste poslove,
- 3) mjesta rada gdje se poslovi obavljaju,
- 4) uređenje mjesta rada,
- 5) popis radne opreme,
- 6) popis izvora fizikalnih, kemijskih i bioloških štetnosti i
- 7) organizaciju rada i raspored radnog vremena,

Članak 7.

(1) Procjenjivanje rizika se provodi u skladu s Matricom procjene rizika prema općim kriterijima razine rizika (vjerojatnost, posljedica) iz Priloga I. ovoga Pravilnika koji čini njegov sastavni dio.

(2) Rizik se procjenjuje kao:

- 1) mali rizik,
- 2) srednji rizik ili
- 3) veliki rizik.

(3) Procjenjivanje rizika se provodi uz aktivno sudjelovanje radnika koji obavljaju poslove i uvažavanje njihovih stavova.

(4) Pri procjenjivanju rizika se moraju uvažiti provedbeni propisi iz zaštite na radu (kao što su propisi za osobnu zaštitnu opremu, za ručno prenošenje tereta, za rad sa zaslonima, za radnu opremu, za fizikalna, kemijska i biološka štetna djelovanja) te smjernice iz zaštite na radu (kao što

su smjernice o procjeni kemijskih, fizikalnih i bioloških štetnih djelovanja i industrijskih procesa opasnih ili štetnih za sigurnost i zdravlje trudnica, osoba koje su rodile ili doje).

Članak 8.

- (1) U procjeni rizika je potrebno dati napomene vezano za zahtjeve posebnih propisa i smjernica zaštite na radu.
- (2) Primjer poslova s malim rizicima nalazi se u Prilogu II. ovoga Pravilnika, koji čini njegov sastavni dio.
- (3) Poslovi s velikim rizicima su, između ostalog, utvrđeni posebnim propisom o poslovima s posebnim uvjetima rada.
- (4) Klasifikacija opasnosti, štetnosti i napora na radu i u vezi s radom se nalazi u Prilogu III. ovoga Pravilnika i čini njegov sastavni dio.

Članak 9.

- (1) Poslodavac je obvezan na temelju procjene rizika primjenjivati pravila, mjere, postupke i aktivnosti za sprječavanje i smanjivanje rizika te osiguravati višu razinu zaštite na radu.
- (2) Poslodavac mora odrediti rokove, ovlaštenike za provedbu te način kontrole nad provedbom mjera iz stavka 1. ovoga članka.

Članak 10.

- (1) Poslodavac je obvezan čuvati procjene rizika za poslove koje obavljaju radnici u pisanom ili elektroničkom obliku.
- (2) Poslodavac je obvezan dostaviti elektroničku obavijest o procjeni rizika putem informacijskog sustava zaštite na radu Zavodu za unaprjeđivanje zaštite na radu u skladu s provedbenim propisom.

Članak 11.

Obvezni prilozi uz procjenu rizika su:

- 1) sigurnosni podaci izvora fizikalnih štetnosti, kemikalija, odnosno bioloških agensa koji se koriste
- 2) popis radne opreme koja se koristi pri obavljanju poslova,
- 3) popis osobne zaštitne opreme za poslove kod kojih se mora upotrebljavati,
- 4) popis potrebnih ispitivanja,
- 5) popis poslova s posebnim uvjetima rada

Članak 12.

- (1) Pri procjeni rizika obvezno sudjeluju radnici, odnosno njihovi predstavnici, ovlaštenici i stručnjaci zaštite na radu, a poslodavac po potrebi uključuje i stručnjake iz pojedinih područja.
- (2) O procjeni kao i izmjenama i dopunama procjene rizika, na svojim sjednicama raspravlja odbor zaštite na radu koji prihvaća procjenu rizika ili predlaže ispravke te daje primjedbe i prijedloge.

Članak 13.

Danom stupanja na snagu ovoga Pravilnika, prestaje važiti Pravilnik o izradi procjene opasnosti (»Narodne novine« broj 48/97, 114/02, 126/03 i 144/09).

Članak 14.

Ovaj Pravilnik stupa na snagu osmog dana od dana objave u »Narodnim novinama«.

Klasa: 011-01/14-01/48

Urbroj: 524-03-02-01/1-14-23

Zagreb, 16. rujna 2014.

Ministar

prof. dr. sc. Mirando Mrsić, dr. med., v. r.

PRILOG I.

1. Vjerojatnost:

1.	Malo vjerojatno	Ne bi se trebalo dogoditi tijekom cijele profesionalne karijere radnika.
2.	Vjerojatno	Može se dogoditi samo nekoliko puta tijekom profesionalne karijere radnika.
3.	Vrlo vjerojatno	Može se ponavljati tijekom profesionalne karijere radnika

2. Posljedice (veličina posljedica – štetnosti):

1.	Malo štetno	Ozljede i bolesti koje ne uzrokuju produženu bol (kao npr. male ogrebotine, iritacije oka, glavobolje itd.).
2.	Srednje štetno	Ozljede i bolesti koje uzrokuju umjerenu, ali produženu bol ili bol koja se povremeno ponavljaju (kao npr. rane, manji prijelomi, opekotine drugog stupnja na ograničenom dijelu tijela, dermatološke alergije itd.).
3.	Izrazito štetno	Ozljede i bolesti koje uzrokuju tešku i stalnu bol i/ili smrt (kao npr. amputacije, komplicirani prijelomi, rak, opekotine drugog ili trećeg stupnja na velikom dijelu tijela itd.).

3. Matrica procjene rizika:

Vjerojatnost	Veličina posljedica (štetnosti)		
	Malo štetno	Srednje štetno	Izrazito štetno
Malo vjerojatno	Mali rizik	Mali rizik	Srednji rizik
Vjerojatno	Mali rizik	Srednji rizik	Veliki rizik
Vrlo vjerojatno	Srednji rizik	Veliki rizik	Veliki rizik

PRILOG II.

PRIMJER POSLOVA S MALIM RIZICIMA

Poslovi s malim rizicima u smislu odredbi ovoga pravilnika su administrativni, uredski poslovi i slični poslovi kao što su pomoćne usluge, umnožavanje snimljenih zapisa, trgovina električnom energijom, trgovina bez skladištenja, trgovina na malo na štandovima i tržnicama, trgovina na malo preko pošte ili interneta, poslovi unajmljivanja, iznajmljivanja, uslužni administrativni poslovi, poslovi projektiranja, planiranja, savjetovanja, obrazovanja, organizacije, marketinga, posredovanja, izdavanja, pripreme, prezentacije, dizajniranja, poslovi brokera i agenata, dražbe, iznajmljivanja prijevoznih sredstava ili opreme bez vozača, rukovatelja ili posade, usluge pripreme za tisak i objavljivanje, umnožavanje snimljenih zapisa, organizacija izvedbe projekata, posredovanje, usluge smještaja, izdavanje računalnih igara i izdavanje ostalog softvera, poslovi prikazivanja filmova, snimanja zvučnih zapisa i izdavanja glazbenih zapisa, računalno programiranje, savjetovanje u vezi s računalima, obrada podataka, usluge poslužitelja i poslovi povezani s njima, internetski portali, središnje bankarstvo, ostalo novčarsko posredovanje, poslovi uzajamnih fondova (trustova), poslovi ostalih fondova i slični financijski subjekti, financijski leasing, ostalo kreditno posredovanje, životno osiguranje, ostala osiguranja, reosiguranje, mirovinski fondovi, poslovanje financijskih tržišta, posredovanja u poslovanju vrijednosnim papirima i robnim ugovorima, procjena rizika i štete, poslovi agenata i posrednika osiguranja, poslovi upravljanja fondovima, kupnja i prodaja vlastitih nekretnina, poslovi agencija za poslovanje nekretninama, pravni, računovodstveni, knjigovodstveni i revizijski poslovi, porezno savjetovanje, upravljački poslovi, savjetovanje u vezi s upravljanjem, odnosi s javnošću i poslovi priopćivanja, savjetovanje u vezi s poslovanjem i ostalim upravljanjem, tehničko savjetovanje, promidžba (reklama i propaganda) i istraživanje tržišta, oglašavanje preko medija, ispitivanje javnoga mnijenja, prevoditeljski poslovi i usluge tumača, poslovi iznajmljivanja i davanja u zakup (leasing), poslovi zapošljavanja, poslovi putničkih agencija i organizatora putovanja (turoperatora), uredski administrativni i pomoćni poslovi, poslovi pozivnih centara, organizacija sastanaka i poslovnih sajmova, poslovi agencija za prikupljanje i naplatu računa te kreditnih ureda, kreativni, umjetnički i zabavni poslovi, izvođačka umjetnost, umjetničko stvaralaštvo, poslovi knjižnica i arhiva, poslovi muzeja, poslovi kockanja i klađenja, poslovi poslovnih organizacija, organizacija poslodavaca i strukovnih članskih organizacija i sl.

PRILOG III.

OPASNOSTI, ŠTETNOSTI I NAPORI NA RADU I U VEZI S RADOM

I. OPASNOSTI:

1. MEHANIČKE OPASNOSTI

1.1. alati

1.1.1. ručni

1.1.2. mehanizirani

1.2. strojevi i oprema

1.3. sredstva za horizontalni prijenos

1.3.1. prijevozna vozila: automobili, kamioni i dr.

1.3.2. prijenosna sredstva: viličari

1.3.3. samohodni strojevi: bageri, buldožeri i dr.

1.4. sredstva za vertikalni prijenos

1.4.1. dizalice

1.4.2. transporteri

1.5. rukovanje predmetima

1.6. ostale mehaničke opasnosti

2. OPASNOSTI OD PADOVA

2.1. pad radnika i drugih osoba

2.1.1. na istoj razini

2.1.2. u dubinu

2.1.3. s visine

2.1.4. s visine iznad 3 metra

2.2. pad predmeta

3. ELEKTRIČNA STRUJA

3.1. otvoreni električni krug

3.2. ostale električne opasnosti

4. POŽAR I EKSPLOZIJA

4.1. eksplozivne tvari

4.2. zapaljive tvari

5. TERMIČKE OPASNOSTI

5.1. vruće tvari

5.2. hladne tvari

II. ŠTETNOSTI:

1. KEMIJSKE ŠTETNOSTI

1.1. otrovi

1.1.1. metali

1.1.2. nemetali

1.1.3. organski spojevi

- 1.2. korozivi
  - 1.2.1. kiseline
  - 1.2.2. lužine
  - 1.2.3. drugi korozivi
- 1.3. nadražljivi
  - 1.3.1. lako topivi u vodi
  - 1.3.2. slabo topivi u vodi
  - 1.3.3. odmašćivači
  - 1.3.4. drugi nadražljivi
- 1.4. zagušljivi
  - 1.4.1. inertni
  - 1.4.2. kemijski
- 1.5. senzibilizatori
  - 1.5.1. organske prašine biljnog porijekla
  - 1.5.2. organske prašine životinjskog porijekla
  - 1.5.3. kemijski spojevi alergogenog potencijala
  - 1.5.4. termofilne aktinomicete
  - 1.5.5. ostali senzibilizatori
- 1.6. fibrogeni
  - 1.6.1. azbest
  - 1.6.2. silicijev dioksid
  - 1.6.3. ostali fibrogeni
- 1.7. mutageni
- 1.8. karcinogeni
- 1.9. teratogeni

2. BIOLOŠKE ŠTETNOSTI

- 2.1. zarazni materijal
- 2.2. zaraženi ljudi
- 2.3. zaražene životinje
- 2.4. opasne biljke

2.5. opasne životinje

3. FIZIKALNE ŠTETNOSTI

3.1. buka

3.1.1. kontinuirana buka

3.1.2. diskontinuirana buka

3.1.3. impulsna buka

3.1.4. ometajuća

3.2. vibracije

3.2.1. vibracije koje se prenose na ruke

3.2.2. vibracije koje se prenose na cijelo tijelo

3.2.3. potresanja

3.3. promijenjeni tlak

3.3.1. povišeni tlak

3.3.2. sniženi tlak

3.3.3. promjene tlaka

3.4. nepovoljni klimatski i mikroklimatski uvjeti

3.4.1. rad na otvorenom

3.4.2. vrući okoliš

3.4.3. visoka vlažnost

3.4.4. pojačano strujanje zraka

3.4.5. hladan okoliš

3.4.6. česte promjene temperature

3.4.7. nepovoljni učinci umjetne ventilacije

3.5. ionizirajuće zračenje

3.5.1. rendgensko zračenje

3.5.2. otvoreni radioaktivni elementi

3.5.3. zatvoreni radioaktivni elementi

3.6. neionizirajuće zračenje

3.6.1. UV zračenje (A, B, C)

3.6.2. toplinsko zračenje

- 3.6.3. mikrovalno zračenje
- 3.6.4. lasersko zračenje
- 3.4.5. elektromagnetsko polje vrlo niskih frekvencija
- 3.7. osvijetljenost
  - 3.7.1. nedovoljna osvijetljenost
  - 3.7.2. blještanje
- 3.8. ostale fizikalne štetnosti

III. NAPORI:

1. STATODINAMIČKI NAPORI

- 1.1. statički: prisilan položaj tijela pri radu
  - 1.1.1. stalno sjedenje
  - 1.1.2. stalno stajanje
  - 1.1.3. pognut položaj tijela
  - 1.1.4. čučanje, klečanje
  - 1.1.5. rad u skućenom prostoru
  - 1.1.6. ruke iznad glave
  - 1.1.7. ostali statički napori
- 1.2. dinamički: fizički rad
  - 1.2.1. ponavljajući pokreti sa i bez primjene sile
  - 1.2.2. brzi rad
  - 1.2.3. dizanje i nošenje tereta
  - 1.2.4. guranje i vučenje tereta
  - 1.2.5. težak fizički rad
  - 1.2.6. ostali dinamički napori

2. PSIHOFIZIOLOŠKI NAPORI

- 2.1. nepovoljan ritam rada
  - 2.1.1. rad na normu
  - 2.1.2. ritam uvjetovan radnim procesom
  - 2.1.3. neujednačen ritam
- 2.2. poremećen bioritam

- 2.2.2. noćni rad
- 2.2.3. produljeni rad
- 2.3. remećenje socijalnih potreba
  - 2.3.1. terenski rad
  - 2.3.2. rad na daljinu
- 2.4. odgovornost za živote ljudi i materijalna dobra
  - 2.4.1. rukovođenje
  - 2.4.2. upravljanje prijevoznim sredstvima
- 2.5. visoka vjerojatnost izvanrednih događaja
- 2.6. otežan prijam informacija
  - 2.6.1. zvučni signali i znakovi
  - 2.6.2. svjetlosni signali i znakovi
  - 2.6.3. buka
  - 2.6.4. nedovoljna osvjetljenost
- 2.7. radni zahtjevi
  - 2.7.1. neodgovarajući kvantitativni zahtjevi (premalo ili previše rada)
  - 2.7.2. premali utjecaj na rad
  - 2.7.3. zahtjev za visokom kvalitetom rada
  - 2.7.4. izolirani rad
  - 2.7.5. monotoni rad
  - 2.7.6. komunikacija s osobama
- 2.8. maltretiranje
  - 2.8.1. mobing
  - 2.8.2. bullying
- 2.9. burnout
- 2.10. ostali psihofiziološki naponi

3. NAPORI VIDA

4. NAPORI GOVORA